

Wandelen langs de buitenkant van Corsica

Ruig en rotsig is Corsica. Bergen van ruim 2000 meter. Kloven, bossen, bergbeken, maquis, krijtrotsen en zand- en kiezelstranden. En plaatsjes overheerst door citadellen, blootgesteld aan de straffe wind uit de blauwe Middellandse Zee en het oorverdovende gezoem van cicaden. Voilà Corsica, dat de oude Grieken Kallisté noemden: de mooiste.

TEKST & FOTO'S KARIN ANEMA

▣ De witte krijtrotsen bij Bonifacio aan de zuidkust.

◀◀ Marin de Bonifaci, een begraafplaats als een stad

◀ Naar de zuidpunt van het eiland, aan de Bouches de Bonifacio.

Aan de westkust van Corsica loopt een breiwerk van oude muilezel-, douanier-, smokkelaars- en herderspaden. De herders gingen 's winters met hun kuddes naar de kust, maar andere Corsicanen meden die juist, vanwege de malaria. De goede lucht, zo dacht men, vond je alleen hoog in de bergen. Wel gebruikten boeren de herderspaden om hun graanoogst naar beneden te brengen. Het netwerk van paden is geregeld met bordjes aangegeven, maar je kunt ook op de bonnefooi een kustpad inslaan. Dat doe ik bijvoorbeeld op het strand van Osani naar Plage di Caspio. Het is in de namiddag, het moment dat dorpelingen naar het strand komen, hun klapstoeltjes onder hun ondersteboven gekeerde motorbootjes vandaan trekken om zittend met de voeten in de branding de dag door te nemen of te staren naar de zoute nevel die Corsica permanent lijkt te omringen. Het rotspad loopt tussen metershoge maquis, de kenmerkende begroeiing van de mediterrane kust. Het is dicht en hoog en beslaat immense oppervlakten. Ik loop door een wereld van geuren: die van de jeneverbes, van naar hars ruikende mastiekstruiken en van cistusrozen. In de maquis groeien ook eikensoorten, zeedennen en olijfbomen. De overheersende zee-wind heeft veel struiken schuin geschoren. Geregeld zijn er doorkijkjes op de oranje-rode rotsen van de Calanches. Dit deel van de kust staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO en is onderdeel van het Parc naturel régional de Corse. *Calanches* is het

Corsicaans voor het Franse *calanques*: diepe valleien met steile hellingen, die met hun voeten in het water staan. Schrijver Guy de Maupassant schreef ooit over de Calanches de Piana: “Het zijn bizarre rotsen, met pieken, kolommen, torens, gekke figuren, dun, rond, gedraaid, fantastisch... een dieren-tuin van een nachtmerrie, gemaakt door een extravagante god.” Het graniet is geërodeerd tot soms merkwaardige beeldhouwwerken, zoals ‘De hondenkop’ of ‘De bisschop met kruis.’ Voortdurend heb ik uitzicht op de baai van Porto, met de zeer herkenbare, ruim 300 meter hoge kaap Capo Rosso. Aan de andere kant van de baai duikt de rode Capo d’Osani de blauwe zee in. Erachter ligt het natuurgebied Girolata met de Scandolakliffen. De rode granieten kliffen zijn restanten van een oude vulkaan die in zee is gestort.

Een berg in zee

Eenmaal op het vrijwel verlaten kiezelstrand van Caspiu neem ik een duik in het kristalheldere water, waar een forse branding staat. Daarna loop ik omhoog naar het dorp Partinello, waar de dichte geur van eucalyptusbomen hangt. Overdadig bloeit de oleander in hardroze en witte kleuren. Zoals ook in andere dorpen zijn de luiken blauw, turquoise, roze, groen of geel geverfd. Ik ga een bar in, waar de barman vertelt dat hij veertig jaar geleden Bretagne voor Corsica heeft verruild. “Heel lang leefden de mensen hier zeer geïsoleerd. Er waren alleen smokkelaarspaden en onverharde wegen.” Teruglopend over hetzelfde pad langs de gekartelde kustlijn, is het gezang van de

Vóór me, in een nevel van zout, liggen Sardinië en de granieten eilandjes Iles Lavezzi

cidaden en van vogels allesoverheersend. De uitzichten over zee, waar het een komen en gaan is van plezierbootjes, zijn steeds weer anders. Wat ook opvalt, is hoe dunbevolkt Corsica is. Er is maquis, maquis en maquis, met alleen op regelmatige afstand oude Genuese torens die erboven uitsteken en die ooit gebouwd zijn om zich tegen ‘barbaren’ (piraten) te beschermen. Bij al die mooie uitzichten zou je bijna vergeten landinwaarts te kijken. Kijk omhoog en je ziet het hoge gebergte dat Guy de Maupassant indertijd *‘une montagne dans la mer’* noemde. Tenslotte sla ik af om nog naar de punt van een kaap te lopen. De begroeiing wordt almaar lager tot het in kruiden en enkele cactus overgaat en de kale rode rotsen resteren. De zon zakt in de golf van Porto en laat de Calanches een moment in een dieporanje gloed achter.

Het einde van de wereld

Een heel andere wandeling maak ik van de middeleeuwse stad Bonifacio naar de vuurtoren, naar ‘het einde van de wereld’ in het uiterste zuiden van het eiland. Het pad loopt over de 60 tot 90 meter hoge witte krijtrotsen die geteisterd worden door het woelige water van de Bouches de Bonifacio, de twaalf kilometer brede zee-straat die tussen Corsica en Sardinië stroomt. Zeiljachten trotseren de harde wind, de schuimkoppen, de sterke stroming en scholen grote vissen die de zee-straat berucht maken. Hierboven in de straffe, zoute wind houdt zelfs de stugge maquis het niet uit. Op kruiden en lams-oor na is het kaal. Allesoverheersend tijdens deze wandeling is het contrast tussen de ommuurde bovenstad van Bonifacio en de ruige zee-

straat; en tussen de hagelwitte kliffen en het turquoise zeewater. Ver beneden me zijn er vissers die op meer dan vijftig meter diepte bloedrode koraal aan het verzamelen zijn; en vóór me, in een nevel van zout, liggen Sardinië en de granieten eilandjes Iles Lavezzi. Het sneeuwwitte zand van een kleine baai is te aanlokkelijk: ik daal af naar het einde van de wereld en neem een duik.

De geschiedenis doet de rest. In de negentiende eeuw ontsnapten sommige Corsicaanse bandieten aan justitie door de gevaarlijke oversteek naar Sardinië te maken. Daar eenmaal uitgerust, keerden ze niet zelden terug om weer een misdaad op Corsica te plegen en opnieuw naar Sardinië te vluchten. Meer en meer boeven volgden de pioniers tot oorlogsschepen intensief gingen patrouilleren in de zee-straat.

↳ De eindeloze maquis-begroeiing.

✓ Heerlijk zwemmen in een koele bergrivier.

➤ De Calanches de Piana, beeldhouwwerken van Moeder natuur.

Terug in de bovenstad van Bonifacio zijn er de typische Corsicaanse huizen: hoog en met geverfde luiken. De bovenstad is op een uitstekende rots gebouwd en ligt boven een lang fjord, waar het een komen en gaan van schepen is. Al rondlopend stuit ik op de beroemde begraafplaats Marin de Bonifaci. Het is een soort witte stad, pal boven de diepblauwe zee. De begraafplaats stamt uit 1823. Na een decreet van Napoleon in 1804 werd het verplicht om begraafplaatsen buiten de dorpen aan te leggen. Marin de Bonifaci is de oudste van Corsica. Lopend door deze stad van tombes, lijkt het alsof je door een openluchtarchief van cholera-epidemieën, oorlogen en ander onheil loopt. Het is niet bombastisch, maar heeft veel weg van een kunstmuseum van marmeren en houten grafstenen. Of, zoals de *Bonifaciens* graag zeggen, hier ligt “de ziel van de verdwenen visser.”

Zwemmen in de bergen

In de hete zomer zoek ik zoveel mogelijk verkoeling. Aan de kust zijn talloze mooie baaien. Maar bijzonder aan Corsica zijn de vele natuurlijke zwemplekken in de berggrivieren. Hoe je het eiland ook doorkruist, je komt al snel langs een rivier. Ik heb er een

sport van gemaakt om te speuren naar plekken waar een paar auto’s in de berm staan met “2A” of “2B” op de kentekenplaat. Dan is het een auto van eilanders. Die zijn onveranderlijk getooid met de Corsicaanse vlag – het zwarte hoofd met een witte hoofdband, oftewel ‘het Morenhoofd.’ In 1755 riep de toenmalige staatsman het Morenhoofd uit tot nationaal symbool van moed en trots; eigenschappen die nog altijd belangrijk worden gevonden op het eiland. Het is het symbool van de Corsicaanse vrijheidsstrijd.

Terug naar de geparkeerde auto’s. Staan er een paar met 2A of 2B erop? Geheid een mooie en vooral rustige zwemplek. Je bent meteen ook verzekerd van fris water; van rotsblokken om vanaf te springen; van watervalletjes om onder te zitten. Deze zwemplekken vond ik onder bruggen en via sluipdoorpaadjes vanaf een lokale weg. Zoals bij de Pont du Pulischellu. Desgewenst kun je daar je duik combineren met een wandeling in de Vallée de Solenzara.

Rijd vanuit Bonifacio via Porto-Vecchio door naar Sulinzara en sla af naar de D268. Na een half uurtje, iets voor Col de Larone, bij de Pont du Pulischellu in een haarspelbocht, zoek je een parkeer-

✓ Het ‘Morenhoofd’ kom je overal tegen.

plek. Speur naar een geitenpaadje en daal af naar de rivier. Klauter langs de rivier tot je mooi zwemwater hebt gevonden. Er is een aaneenschakeling van poelen, watervallen en gladde rotsen. Het is een van de mooiste delen van de befaamde Gorges Aiguilles de Bavedda (Bavella). Spring vanaf de rotsen. Hoger en hoger. Glijd over spekgladde rotsen het water in. Soms komt er een groepje langs dat aan canyoning doet. Uiteraard beschermd in wetsuits, maar in badkleding kan het ook. Doen de eilanders ook. Pas wel op bij onweersbuien: het water kan in korte tijd enorm stijgen. Alles heeft kleur: de geelgroene rotsen en het smaragdgroene tot turquoise water. Dobberend op je rug heb je uitzicht op de scherpe rotspunten van de Aiguilles de Bavella. Of Bavedda. Want bedenk: Corsicaans is een taal. Plaatsnaamborden staan hier in het Frans én in het Corsicaans. Tijd voor een Pietra-biertje, het gouden nat van Corsica: gebrouwen van het meel van kastanjes, geraapt in de vele kastanjebossen op het eiland. ■■

✓ Typische Corsicaanse huizen: hoog en met luiken.

WANDELWIJZER

Vanaf 1991 vormt Corsica de Collectivité territoriale de Corse en heeft het een speciale status binnen de Franse republiek, waardoor het meer autonomie heeft dan de meeste departementen op het vasteland.

Beste periode

September – mei. In de zomer kan ook, maar het is er dan drukkend heet. Wandel dan 's ochtends vroeg.

Gelopen wandelingen

- **Plage de Osani naar Plage di Caspio en Partinello.** Ong. 2 uur heen en terug.
- **Wandeling Bouches de Bonifacio.** Met de auto vanuit de stad klein stukje richting de vuurtoren. Parkeren en verder lopen over de kaap. Ong. 1 uur.
- Zwemmen en eventueel wandelen bij **Pont du Pulischellu.**

Andere wandelingen in de Calanches de Piana

- Muilezelpad (6 km). Een circuit over een deel van het oude pad tussen Piana en Porto. Uitzichten op de Golf van Porto en dorpje Piana. Zie www.komoot.nl/smarttour/355418
- Capo Rosso (8 km), de bekendste kaap van Les Calanches de Piana. Zie www.komoot.nl/smarttour/170264.
- Of wandelingen vanaf parkeerplaats bij Chalet des Roches. Pad naar Capu di u Vitullu (2½ uur) of Capu Ortu (2¼ uur).

Onze tips

In de hete zomers brengen enkele bijzondere zwemplekken verkoeling:

- In de Calanches de Piana: neem in Piana de D624 tot de parkeerplaats. Daarna tien minuten lopen naar het strandje van Ficaghjola – een intieme baai met oude vissershuisjes.
- In de bergriever beneden de Pont du Pulischellu.

Kaart

Carte Grand Air nr 8 (Haute Corse) en nr 9 (Corse du Sud), éditions Didier Richard, 1:60.000

Meer weten?

www.visit-corsica.com

